

Nro. 49.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 18-ik napján 1799-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

I. Olaszországban.

A' leg közelebb múlt szombaton költ officia-
lis tudósítás szerént, arról tudósítja *Mélas* lovasság
Generálissa a' Fels. Udv. hadi Cancelláriát, hogy
Moreau Fr. fő vezér a' *Tanáró* folyó viz közt lé-
vő völgybe vontatná magát, és hogy olly hely-
ben állapotott volna meg, a' mellyben minden
veszedelem nélkül el várhatja az ő hozzá küldött
segítséget, a' melly a' *Macdonald* vezérlése alatt
lévő Római és Nápolyi Statusokban fekütt Fr se-
regekből áll, és még ahoz várattatnak ha oda ér.

C c c

kezhetnek a' Toskánai Nagy Herczegségben , és Bononiában fekütt , és *Montrichard* és *Gaultier* Fr. Generálisok vezérlések alatt lévő seregek.

Ahoz képest hogy ezen Francia hadi erőnek elegendő hadi erő tétetteflek ellenébe , és hogy a' *Turini*, *Tortonai* és *Alessandriai* kastélyoknak ostromlatások meg ne akadályoztasson, a' Gr. *Bellegarde* , *Ott*, *Frölich*, Gr. *Hohenzollern*, *Seckendorf*, és *Alcaini* Generalisok vezérlések alatt lévő osztály seregekből egy vigyázó tartalék sereg tñnáltatott.

A' *Pignerolban*, *Pedemontiumnak* Francia Ország határán mellett fekvő városában tanyázott Cs. K. General *Lusignan*, *Pedemontiumnak* *Luzernanévű* tartományába nyomúlt, hogy az ott lévő *Barbeteseket*, avagy hegybelieket , a' kiket a' Franciaák fel ültetni akartak, le tsendesittse, a' melly alkalmatossággal az ott találtatott Fr. Generált *Zimmermant* a' *Stuárt* regementjebeli katonaság el fogta. — Egyébb officialis ujságaink nintsenek O. lasz Országból.

II. Helvétziában.

Klatteni fő hadi szállásán *Junius 9-ikén* költ jelentésében azt írja *Károly* Kir. fő herceg, hogy az ellenségnek *Zürchből*, avagy *Tigurumból* lett ki takarodása után, 94 ágyút találtak és nyertek ottan gvözedelmes seregeink. — Az előtt való nap, t. i. *Junius 8-ikán* herceg *Rosenberg* Cs. K. General, a' kormánya alatt lévő avantgardával, a' Francia arriergardat, az az, utól menő seregeket *Albersried* mellett meg támadván, azokat el üzte, magát a' helységet el foglalta, és vigyázó őrállókat állított ki a' körül belől lévő hegyekre.

Egyízersmind azon vakmerő tsatáknak környülállásos le irását is meg küldötte Ő Kir. Herczeglége, a' mellyek a' múlt *Május 25-ik* napján a' mi avantgardáink és a' Fr. ármádiának nagyobb

rélze közt, *Andelfingen* és *Frauentfeld* környékein történtenek. — E' szerént, a' nevezett napon három osztály sereggel nyomúlt *Winterthurtól* előre az ellenség, és a' Gr. *Nauendorf* vezérlése alatt lévő, *Hettlingen*, *Esch*, és *Buch* mellett vigyazott forposztyainkat egyfzersmind meg támadta. Eleinte derekasan védelmezte a' *Kienmayer* General alatt lévő könnyü gyalogság a' nevezett helységeket, hanem tsak hamar értelére esvén az nékie, hogy a' jobb szárnyon állott stuttzók és Helvétus emigránlok vissza nyomattattak, és az ellenség is közelebb nyomúlt volna *Andelfingenhez*, hátrálásra való parantsolatot adott, és a' *Mészáros* huszár regimentje, 's a' lovas ártilléria által meg lehetösen is fedezte azt. Mivel mindazáltal sebesen folytatta az ellenség a' meg támadást, ahozképest egynéhány izben közibe vágatott General *Kienmayer* a' *Mészáros* huszár regimentje által, a' mellynek volt ugyan valami haszna, hanem a' *Piatsek* General balra állott avantgardájának lineájára rontván, 's ezt is hátrább nyomván az ellenség, kénytelen volt General *Kienmayer* is magát hátrább vonni. Ekkor esett General *Piatsek* egynéhány sebek vétele után foglágba, hanem tsak ugyan ki szabaditatott abból a' *Mészáros* vitéz huszárjai által.

Ekkor General *Kienmayer* a' hidon által kötözött gyalogságnak védelmezésére a' huszárokkal hátra maradván, meg támadtatott, 's egészlen körül vétetett a' Francia lovasság által: ő mindazáltal nemtsak az, hogy magát az ellenségen által vágta, hanem, e' mellett, néhány sebbe esteknek hátra hagyásokkal, a' vele volt embereket is meg mentette. Ezen szoros környülállások közt igen vitézi módon viselték magokat a' többek közt *Mecséry* Oberster, *Nordmann* Obristlajtinánt, herczeg *Hohenloe*, Gróf *Almásy* és *Wartenleben* Kapitányok, és *Gosztonyi* 's *Kmely* fő hadnagyok a' *Mészáros* huszár regimentjéből.

Illyenképen előbre furván magát az ellenség el foglalta az *Aldenfingeni* hidakat, de ott sem maradhatott meg sokáig, mivel a' *Wenckheim* regementéből való Gr. *Morzin* fő Strázsamester egynehány compania gyalogsággal oda küldetvén, őket onnan el üzte, 's a' hidakatis vissza foglalta.

Azon időben, a' mellyben *Aldenfingen* mellett ezek történtek, *Frauenfeld* környéken is keményen meg támadta az ellenség *Petrasch* F. M. Lajtinánt vezérlése alatt lévő seregeinket, ki nyomta a' városban benn vólt vitézeinket, a' kik magok hosszas védelmezések után, a' nevezett várason túl lévő tetőkön állott Csász. Kir. gyalogsághoz vonták magokat. — Elégge igyekezett *Petrasch* Generálisunk az ellenséget meg akadályoztatni, minden jó rendeléseket meg tett, 's háromszor egész *Frauenfeldig* vissza is nyomta a' Francziákat; de mivel sokkal nagyobb erővel vóltak ezek mint ő, kéntelen vólt az alatta lévő truppokat hátrább vonni. — Ezen alkalmatossággal különös vitézséget mutatott a' *Kinsky* dragonyos regementje.

Minthogy gyakorta, és mindenkor ujjabb ujjabb erővel támadta meg az ellenség a' miéinket; minthogy a' gyalog és lovas ágyúk mellett sok ember és ló lövettetett agyon; minthogy a' munitio is el fogyott, és a' gyalogság is az erős marórozás, 's hosszas viaskodás miatt el lankadt, jobbnak itilte *Petrasch* Fr. M. Lajtinánt magát hátrább húzni, mint a' sokkal erősebb ellenséggel tovább viaskodni. Arra való nézve minden intézeteiket úgy tett, hogy hátralafát meg ne akadályoztathassa az ellenség, 's ne is vesztegethesse embeereinket. De ekkor sem engedett seregeinknek nyugodalmat, hanem ismét meg támadta ezen osztály sereg derekát, még pedig olly nagy serényféggel, hogy a' két számyának nem vólt elegendő ideje egyenesen az Ország útjára való menetelre, hanem az érdön keresztül jobbra és balra menvén, reggel tájban gyúlhettek együvé.

Ezen vakmerő viaskodásban sok szép jeleit adták vitézlegeknek General herczeg *Rosenberg*, a' ki noha contusiot kapott egyik karján, még is mindazáltal el nem távozott a' tsata piaczról. E' mellett a' *Kinsky* dragonos regementjének minden felfőbb és alsóbb rangú tisztsjei, az alattok lévő köz emberekkel együtt, az ártillériát commandirozott *Hermelin* fő hadnagy, és egy *Meyer* nevü patantyús, a' ki noha meg lehetőse sebet kapott légyen is egyik kezén, még is mindazáltal annak bé köttetése után, ujobban az ágyujához ment. — Az ekkor el hullottaknak, sebbe és rablágba esett vitézeinknek számát és neveiket másszor fogja a' Cs. K. udvari hadi Tanács a' Publicummal közleni.

Német Ország.

A' Raftadi békesléget munkálódó Congressuson vólt, és Aprilisnek 28-ikát követett éjjel onnan el utazott Frantzia meg hatalmazott minisztereken esett szomorú történetre nézve, illyetén Cs. udvari decretumot küldött Császár Ő Felsége, e' folyó hólnapnak 6-ikán, a' Regenspurgi Imperialis Diétához:

Ő Császári Felsége, a' múlt Majus 3-ikán tudositatott Badeni Marchio Ő Herczagsége maga által azon szomorú történetről, a' melly a' Német Országi békesléges Congressusra meg hatalmazott Fr. minisztereken, Aprilis 28-ikán, késő este, sokaktól nem javasoltatott onnan való éjeli el utazásokkor, a' váraftól nem messze esett, a' midön Császári katonai formaruhákban öltözött személyek őket utjokban meg tartóztatván, *Bonnier* és *Roberjot* minisztereket számos kard vágással meg ölték, *Jean-Debry* ministert pedig, a' ki tsupán szerentsés történetből menekedett meg a' haláltól, keménnyen meg sebesítették, 's nállok talált vagyonaiknak nagy részétől meg fosztották — Ki nem tudja Ő Császári

Felségé azon felettébb meg indúlt morális és igazságos érzékenységet, 's attól való irtodzásat szóval eléggé nyilatkoztatni, a' melyeket a' Német földön olly szemellveken esett gonofzsag, a' kiknek meg sértetlenségek a' Nemzeti Törvényeknek különös vedelme alatt vagyon, Ő Császári Felségében gerjesztett, és a' mellyeket az Ő Felsege emberiség meltosága, moralitas, és a' Nemzeti törvények szentséges principiumai erant való tilzteletére nézve, ezen szomorú történeten meg indúlt szivében hátra hagyott.

„Nem szeretet nélkül való 's vakmerő gyanúság, nem ótsárló vádoltatások, és részre hajló hírek 's találmányok; nem meg veztegetett szivből származott indulatok; nem az honnyai és külföldi közönséges levelek szerzőinek határt nem esmérő szerzeményeik, és képzéledéseik; nem az erő hatalomnak nagyítására, pénz kitfikarásra, és más titkos végekre czélzó jelentések; nem Conventbeli dühösködő beszédek; sem nem a' Franczia nemzethez, és más Statusokhoz intezett bosszuállásra gerjesztő hirdetmények; hanem jó ismérettel ölzve kötött, törvényes és szoros nyomozás által lehet ezen irtóztató gonofzságot minden környülállásaival, 's annak szerzőit és részeseit, valósággal ki találni, és azon gonofzság másnak való tulajdonítását mind subiectivá, mind obiectiva nagyságára nézve illendöképen meg határozni — Aminthogy mingyárt meg is tétetődtek az e' végre alkalmas rendelkezések, 's egyzersmind az egész Imperialis Gyűllés, Német Publicum, sőt egész Európa előtt arra kötelezi Ő Felsege magát, hogy akárki légyen az, a' ki bünösnek fog találtatni, minden részre való hajlás, és személy válogatás nélkül való elégtételt kíván Ő Császári Felsege adattatni.“

„Hanem azt is akarja Ő Császári Felsege, hogy ezen szomorú történet, mellyet sok tekintetre nézve önnön maga Ő Felsege is Német Nemzeti dolognak lenni tart, a' törvénynek rendi, 's minden részre

való hajlás nélkül vizsgáltaffék meg, 's adattaffék tökéletes elégtétel — Ennekfelette azt kívánja Ő Felsege. 's arra inditatik a' szüntelen való, és a' törvényes meg vizsgálással ellenkező Publicum egy részének itélet téttele miatt, hogy minden lehető conventiára való gyanúság el távoztaffék, hogy ekképpen sem a' Birodalom feje, sem maga az Imperium semmi vigyázatlansággal ne vádoltattassanak. Mellynek bizonyossan leendő elérésére azt javasolja Ő Felsege, a' Birodalombeli Közönséges Gyűlésnek, hogy egynéhány deputatusokat küldvén ki maga kebeléből szorossan vizsgáltaffék meg e' dolgot, és az ez eránt hova hamarabb adattatandó egyenes és hazafiúi indulatból származott jelentésében, egyedül az igazság útján járjon, 's győzze meg arról a' részre nem hajló világot, hogy a' Császár és Birodalom egyforma indulattal legyenek, és hogy a' leg szorossabb igazságnak fenn tartása, 's tökéletes elégtételnek adása által egyenlő irtodással utallya ezen istentelen 's gyalázatos tselekedetet, és egy forma tisztelettel viseltessék a' morális és nemzeti törvényeknek szentséges principiumai eránt.

„Annakokéért egész nyughatatlanfággal várja Ő Felsege a' Birodalombeli Gyűlésnek ezen hová hamarabb adattatandó jelentését; egyébárant minden Római Sz. Birodalombeli Vál. Fejedelmeknek, hercegeknek, Statusoknak, Tanácsosoknak 's követeknek Császári kegyelemmel marad. —
Költ Bécsben az Ő Császári Felsege petsétje alatt, Junius 6 ik napján, 1799 eszt. Herczeg Colloredo Mansfeld. — Frank Péter Antal.

Francia Respublika.

Nemtfak a' *Redactor* nevü officialis ujság, hanem a' több Párisi közönséges levelek is azt hirdetik, hogy a' 18 linea hajóból, és 6. fregatból álló Spanyol flotta, Majus 14-ik napján, a' Kádi-

xi kikötő helyből ki evezett, és hogy azon hólnapnak 27-ikén *Tulonba* érkezett volna. — A' Párisi levelek azt beszélik ezen flottáról, hogy a' hajók ugyan Spanyol Országiak, hanem az azokon lévő hajó sereg és vezérek Francia nemzetből valók légyenek, és hasznos következéseit várják és reménylik ezen Expediciónak a' Fr. Respublikára nézve, *tedd hozzá*, ha Lord *Vincent Nelsonnal* magát öszve nem kötheti, 's azon flottát el nem örlik.

A' Fr. Respublika belső és külső dolgainak szerentsétlen folyamata, és a' Nemzetnek Directoriumot vádoló panaszai mind a' két törvénytevő Tanátsot fel ébresztették eddig való szunnya-dozásáiból. Csak nem minden nap tudósítások küldetnek *Párisba*, mellyekben igen szomorú színekkel festetik le azon Respublikának állapata, 's minden szerentsétlenségeinek fő okául a' Directorium és miniszterek tétetődnek.

Az 500-ak Tanátsának 25-ik Majusi gyűlésében elő kerítette *Debrel* N. Képviselő a' financiának rossz voltát, 's így szólott: Elégge igyekeztünk a' Respublika jövedelmeit, annak szükségéhez alkalmaztatni; ideje volna már valaha, hogy a' költségek a' jövedelmekhez illendőképén tétetődnének. — Vagynak, *ugymond ő továbbá*, olly költségek, a' mellyeket kevesíteni nem lehet; de vagynak ellenben olyanak is, a' mellyekkel gazdálkodni lehetne; a' mik az elsőbbekre nézve szükségeselek, azokat meg kell engedni, és más meg határozott summat keresni, a' mellyet a' több szükségekre lehessen fordítani s. a. t. Ő tehát azt kívánja, hogy az a' Commissio, a' melly a' Respublika 8-ik esztendejebeli finanzielle planumot ki készít, kiváltképén arra fügessze figyelmetességét.

Az öregek Tanátsának e' napon tartatott gyűlésében is meg vizsgálattak az 500-ak Tanátsa által meg határozott adóknak nemei. Ezen al-

kalmatossággal így szólott a' *Dübayi-Dübois* : —
 „Hogyha , *ugymond*, a' már adatott summák el
 nem tekoztattak, 's hitetlen és tsalárd emberek'
 kezeikbe nem adattattak volna, nem volna most
 ezen új áldozat tételekre a' Respublikának szükségé-
 ge.“ Annakutánna fontos okokkal meg mutatta
 azt, melly szükséges legyen a' Status jövedelmeinek
 el tekozlóit kemény számadásra vonni, és meg
 büntetni. Sokkal veszedelmesebbek az illy embe-
 rek, *ugymond* ő, az öszve szövetkezett fejedelmek-
 nél, tehát vagy el kell őket törteni, vagy ők ejtik
 a' Respublikát veszedelembe. Ideje vagyon, hogy
 azon botránkoztató contractus, melly szerént 250
 Frankot érő lovat 350; 8 frankot érő farut 18; 37
 frankot érő lisztet 42 frankon vettenek, szorosan
 meg vizsgáltaffék. — Szükség lészzen a' bünöföket,
 akár a' Directorium palastyába, akár a' Senáto-
 rok köntöfébe legyenek öltözve, érdemek szerént
 meg büntetni. — *Scherert*, és az ő tzimborás tár-
 sait, a' kiket maga a' Nemzet vádol, a' törvény-
 be idézni.“ — E' mellett *Championetet* is, nagyon
 védelmezte.

Az 500-ak Tanatlának 27-ik *Majusi* gyűllésé-
 ben arról való planumot adott bé *Cacault* N. Kép-
 viselő, miként kellyen a' ministereknek constitutio
 által meg határozottatott számadásokat munkába
 venni. Az ő javaslása oda megyen ki, hogy a'
 melly minister az esztendőnek *Nivose* (December)
 hólnapjaig maga számadását a' törvénytevő Ta-
 nátsnak által nem adja, folytattassék meg polgári
 jussaitól. — Ezt a' planumot a' Tanátsnak na-
 gyobb része elegendelennek tartotta. — „Ez által,
ugymond Briot N. Képviseelő, sem a' Constitutió-
 nak, sem azon vigyázóságnak, a' mellyre a' tör-
 vénytévő test köteleztetik, sem a' közönséges vé-
 lekedésnek elég nem tétetődik. Talán szerentsé-
 seknek tarthatjuk magunkat mostanság, hogy a'
 ministereknek büntetésre méltó restelkedések miatt

a' mi nyomorúságaink ennyire meg gyűllöttek, mivel epen ezek által kényszerítetünk, az azoknak elhárításokra alkalmas eszközökről való gondolkodásra. Mind eddig sem jövedelmeinknek mivóltát, sem költségeinkről való számadást, sem semmit nem lattunk, a' mikből a' ministereknek jó vagy rossz gazdálkodásokat által láthattuk volna. Most már ideje vagyon, hogy számadásra vonnyuk őket, és azokat, a' kik ez alá magokat nem vetik, a' hívtelentelent sáfárok és tékozolók közzé számlaljuk. Meg ne szenvedjétek tovább, hogy ezek az emberek hatalmat vegyenek rajtatok, és gonoszúl gyűjtött mammonjaikra támaszkodván azzal vádoljanak benneteket, hogy ti a' közönséges dolgoknak folyamatját meg akadályoztatjátok s. a. t." Hasonló hangon szólott *Quirot*: „Három esztendőktől fogva, *ugymond* ő, három tengeri dolgokra ügyelő ministerünk vólt, ezek szer felett való summa pénzt, 's mindenkor szerzőleket kívántak és nyertek, de egyik sem adott számot. Néhány ministerek követtségbe mentek, néhányan a' hadi és hajó seregeknek kormányozására küldettek, de egyik sem engedelmeskedett a' constitutionalis törvényeknek; sőt egyik közzülök (*Trügüet*) az emigránsook laistromában és külső Országban |vagyon s. a. t." — *Bailleul* N. Képviselő, ezen külömbkülömbféle egyenes és mellesteg való szemre hányások elleu védelmezni akarta a' Directoriumot, így szólván: „Jól meg kell, *ugymond*, fontolni, mennyi nehézségekkel vólt a' kormányozás öszve köttetve, melly roppant armadiára, melly nagy tengeri erőre kellett gondot viselni, még pedig a' leg több szakadások közt. Ugy! ugy! kiáltottak mások, az istentelentelent és tolvaj emberek factiói közt, 's meg nem engedté, hogy még tsak egy szót is szóllyon többé *Bailleul*. Ekkor egy Commissió rendeltetett ki egy olly törvényes planumnak készítésére, melly szerént számadásra vonattassanak a' ministerek. — *Sero sapiunt Phryges.*

Azután a' Nantesbeli N. Képviseelő *Francois* fogott a' beszédhez így szólván: „Azokról az új gonoszságokról adok tinektek hírt, a' mellyeket a' Republikának déli osztályaiban mivelnek a' Royalisták. Kevés napok alatt négy közönséges tisztviselőink ölettek meg a' *Vauctusei* osztályban. — Ekként vesznek el naponként a' republikánusok, ekként a' revolúciónak históriája azoknak martíromságával fog tele lenni, a' kik a' revolútiót fel állították. A' belső ellenségeknek fegyverek által 30000 republikánusnál többen vesztenek el. — Mi lehet ezen szomorútörténeteknek, és szüntelen való gyilkosságoknak az oka? A' közönséges buzgó hazafiúi tűz el óltatott, a' leg jobb patriotak meg fosztattak hivataljaiktól, 's fattyak viselik azokat. — Az elme gondolatjainak ki mondasára való jus el töröltetett; leg nagyobb ellenségei azok a' hazának, a' kik homállyal borították bé a' fő kormányt, és a' kik nem engedik a' *Status* hajóját evezni, 's a' szerentse kikötő helyébe bé menni. — Ezekkel egyet értenek azok, a' kik sok kíntset gyűjtöttek a' revolúció alatt, és a' kik attól reszketnek, hogy vissza kell nékik az általok el lopatott véghetetlen kíntset a' Köz Kintstárnak adni. — Azt kívánom, hogy épen azon jótétemények közöltessenek a' meg öletett jó patriotaknak özvegyeikkel és árvaikkal, a' mellyek a' haza védelmezésében meg holt katonák familiaiknak rendeltettek. *François* planumjának meg vizsgálata is egy különös Commissióra bízott, és az is el végeztetett, hogy az ő beszédje nyomtatás által közönségessé tétetődjék.

A' 30 ik Martiusi Redactör beszéli, hogy már *Scherer* Generál által adta a' Directoriumnak a' maga számadását, a' melly minekutánna ki fog nyomtatódni, fel osztatik a' N. Képviseelők közt.

Nagy Britannia.

Gr. *Artois*, néhai XVI és XVIII. Lajos Királyoknak testvér öttse, a' ki néhány esztendőktől fogva *Skotziának* fő varasában, *Edimburghban* tartózkodik, a' múlt Majus 24-ik napján *Rall* és *Püjsegür* Báróknak úti társaságokban, iucognito Londonba érkezett. A' következett napon *Grenville* Status Titoknok által a' Királyné palotájába vezetett, a' hol darab ideig beszélgetett a' Királlyal, azután *Pith*, és több miniszterekkel együtt a' nevezett Status Titoknoknál ebédlett. *Majus 27-ikén* Londonból elment, és a' mint hirlelik, *Mietauba*, Kurlandiának fő városába fog utazni.

A' *Londoni* tudósítások szerint, még most is az *Irlandiai* tenger partok körül vigyáz Lord *Bridport* 26. linea hajókból álló flottájával, és a' sem hallatik, hogy a' *Kádixi* kikötő hely előtt vigyázó *Anglus* Admirális Lord *Vincent* segítségére több hajók küldettek volna. —

Lord *Duncan* Majus 28-ik napján utazott *Yarmouthba*, hogy a' Német tengerben lévő flottának kormányát kezére vegye.

Már most a' *Londoniak* is el hitték, hogy a' *Bresti* flotta nem *Irlandia* ellen, hanem a' *Közép Tengerbe*, és a' *Tuloni* kikötő helybe ment bé. — Lord *Vincent*, a' mint beszélük a' *Londoni* tudósítások, meg nem akadályoztathatván a' *Fr.* flottának *Közép tengerbe* lett bé menetelét, *Majus 12-ik* napján ismét *Kádix* eleibe ment. — A' *Londoni* ministerialis levelek azt állatják, hogy Lord *Vincent* bizonyosan meg irta ezen történetet a' Fő Kormányzéknek, hanem hogy a' levelet vivő posta hajó vagy elfogatott, vagy más szerentsétlenségbe esett, másként mingyárt tudva lett volna a'

Bresti flottának Közép Tengerbe lett bé mence-tele. — Most már az Írlándiába menni parantsolatott Anglus truppok is *Gibraltárba* fognak vitetni.

Batava Respublika.

A' Nemzeti őrző sereg fel állitása iránt kiadott hirdetménye a' Directoriumnak Majus 20-ik napján tétetett közönségessé. E' szerént 30,000 főből állonak kellene azon őrző seregnek lenni, és a' szolgálatra alkalmas legénylégnek conscribáltatni. Mindjárt ezen hirdetménynek közönségessé lett tétetése után sok ifjú ember ki költözött hazájából. E' mellett sok hja vagyon még azon sereg fel állithatásának, nevezetesen a' költség, mely miatt Majus 24-ikén ujobban 130000 forintot kívánt a' Directorium a' Törvénytevő Tanátsoktól.

* * *

III. Miként kell a' meg fagyott embert meg eleveníteni?

A' rendkívül való nagy hidegben sok ember el vesztheti az életét. A' kit ez a' szerentsétlenség érdekel, elsőben is nagyon szorongattatik a' hideg által, annakutánna lassan lassan meg tsábúl, mélly alomba esik, 's meg hal. Ez a' hálál a' testnek külfő ereiben meg fagyott, és az agyvelőben. 's a' test üregjeiben ölzve tsoportozott vértől származik. Az illy módon meg fagyott embernek tagjai meg merevednek, inasai hús meg lágyúlnak, és a' test melegségének vissza szerzése után könnyen el szakadnak, tellyességgel semmi érzekenység nem tapasztaltatik benne. De azért még sem következik, hogy meghólt volna egészen, számos példák bizonyittyák, hogy az illy szerentsétlen embereket is vissza lehet az életre hozni. Annakokáért

1-sőben is ezt a' közönséges regulát kell meg tartani, hogy a' meg fagyott embert nem hirtelen, hanem lassan lassan kell meg melegíteni, és nem meleg, hanem vagy hideg szobába, vagy fedel alá kell vinni, ha sem az egyik, sem a' másik nints közel, tétetteflek olly helyre, a' hol semmi szél ne érje a' testét.

2. Mingyárt vonattassék le testéről felső és alsó ruhája, ha hó van, fektetteflek abba jó mélyen, takartassék bé nyakától fogva végig hóval, 's nyomattassék reá a' hó, és mind addig ebben az állapotban hagyattassék, mig tagjai hajthatóbbak lesznek, teste fel enged, s meg melegszik. A' róltá le olvadt hó helyett mindenkor friss hideg hó tétetteflek reája.

3. Az alatt is szüntelen hideg hóval dörgöltessék e' feje és nyaka; hogyha pedig semmi hó nem volna, tehát takartassék a' teste jeges vizbe martott pokróczba, vagy lepedőkbe, a' mellyek hogy mindenkor hidegek legyenek, szüntelen jeges vízzel öntöztessenek, mind addig, mig a' meg fagyott ember meg melegszik, és meg elevenedik.

4. Mihelyt meg mozdúl, mingyárt póláltassék bé vaszonnal, 's tétellek meleg agyba.

5. Hogyha se pokrócz, se posztó, sem lepedő helyben nem volnának, vagy vállóba, vagy tekenőbe tétessék a' teste, öntessék reá hideg viz, 's dörgöltessék jó formán, és mig tsak fel nem enged a' teste, hagyattassék a' vizben, ekkor öntessék meleg viz a' hideg közzé hanem az abrazatja mind ekkor, mind előbb hideg vízzel öntöztesse.

6. Hogyha ezen eszközökkel való élés által meg nem elevenitetődne a' meg fagyott ember, hanem tsak ugyan hajthatóbbak lennének a' tag

jai, tehát vagy tšupa szájjal, vagy tšötskén, vagy hólyag által fuvattassék levegő a' tüdejébe, pizskáltassék a' torka olajba mártott tollúval, és vagy sóval dörgöltessek meg a' nyelve, vagy egynéhány tsepp szalmiak spiritus tsepegtessek arra.

7. Tétessék a' szive gödrére hideg boretzettel és kámfor spiritussal meg nedvesitetett ruha, dörgöltessek álla kaptzáji ha öszve vólnának szoritattva, égett borral és kámfor spiritussal.

8. A' meg elevedni kezdett embernek szagos virágokból tšinált és bor etzettel elegyített herba thé adassék italúl, tétessék meleg borral meg nedvesitetett ruha a' szive gödrére, hónallyai alá, lábai közzé, és térgye hajlásaiba; takartassék a' teste vagy tömjénnel, vagy nádmézzel, vagy fenyőmaggal meg füstöltetett meleg lepedőkbe, tétessék meleg kövek az ágyába.

9. Hogyha a' meg elevenitetett ember még ekkor is ájulásban vólna, továbbra is etzettel elegyes viz tšeppek töltessek torkába, 's adattassanak néki stimulanok kristélyek; ha nagy forroságban vagy, és ábrázatjának 's fejének erei vérrel tellyesek, vágattassék vagy kezén, vagy nyakán ér, hagyattassék tšendesen, 's gyakran adattassék néki meleg herbaté italúl.

10. Ha testének néhány részei még is fagyosak vólnának, dörgöltessek azok hóval szorgalmatosan.

11. Hasonló módon bánnyanak a' meg fagyott, de még külső érzékenységeitől egészen meg nem fosztatott emberrel, és ezt is lassan lassan kell megmelegíteni.

12. A' meg fagyott magános tagokra, p. o. orra, fülekre, láb újjakra, kezekre vagy hideg hó

tétetteffék, vagy hideg vízben tartassanak azok mind addig, míg azokból a' fagy ki nem húzódik, ekkor vagy lassan lassan tétessenek meleg vízbe, vagy dörgölteffenek meg égett borral és kamfor spirittussal.

12. Utollyára közönségesen meg kell a' megfagyott embernek meg elevenítéséről tartani, hogy soha sem kell ötet hirtelen meleg szobába vinni, sem addig, míg mértékletes meleg szobába meg nem melegedett, meleg kemencze mellé fektetni.

Tudósítás.

Topographisches Postlexicon aller Ortschaften der K. K. Erbländer, des zweiten Theils erster Band, welcher Österreich mit den dazu gehörigen Provinzen enthält.

Azok az Erdemes Urak, a' kik ezen hasznos könyvreelőre fizették, ne terhelteffenek magok nyomtatványaikát azon helyekről, a' hol az előfizetést le tették, el vitetni, ugymint:

Bécsben a' Cs. K. Ő. Fő Posta Hivatal mellett lévő ujságok Expeditiojáról; Schaumburg és Comp. könyváros bóltjából; és Schuender Károly, Sikek és Némák lakások mellett lévő könyves magazinumjából, a' több Cs. K. városokban pedig, a' Cs. K. és Fő Posta Hivatalokról, le tevéen a' 2-ik és 4-ik kötetekért a' 3. forintból álló előfizetést. — A' kinek tehát még tettzeni fog ezen Részre, a' mellyben Austria fog elő adattatni, subscribalni, fizessen le az 1-ső és majdan következő 2-ik kötetért 6 forintot, másként minden kötetnek 4 for. és 30. leszen az ár. Bécs Majus 30-ikán 1799.